

Møte tirsdag den 29. februar kl. 10President: **Kirsti Kolle Grøndahl**

Dagsorden (nr. 54):

1. Interpellasjon fra representanten Jan Simonsen til kommunal- og regionalministeren:

«Rogaland fylke ligger i den nederste halvdel på nesten samtlige oversikter over offentlige midler i forhold til folketallet. Rogaland er blant de fylkene som får minst statlige overføringer til vegprosjekter sett i forhold til antall biler. 2 av de 3 politidistriktene i fylket er blant de 10 politidistriktene som har lavest politidekning, og bare Akershus fylke får lavere rammetilskudd fra staten. Samtidig er Rogaland det fylket som har størst verdiskapning.

Vil statsministeren signalisere til sine statsråder at tildeling av offentlige midler i større grad enn i dag bør foretas ut fra en vurdering av hvor mye de enkelte fylkene betaler inn til det offentlige, og sørge for at det settes en stopper for den klare tappingen av verdier fra Rogaland fylke til fordel for fylker med lavere verdiskapning?»

2. Innstilling fra næringskomiteen om gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven i 1997 og 1998 (Innst. S. nr. 112 (1999-2000), jf. St.meld. nr. 23 (1999-2000))
3. Referat

Presidenten: Representantene Grethe G. Fossum, Åse Wisløff Nilssen, Grete Knudsen, Asmund Kristoffersen, Haakon Blankenborg, Dag Danielsen, Helene Falch Fladmark, Ingvald Godal, Jon Olav Alstad, Morten Lund og Siri Frost Sterri, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger fem permisjonssøknader:

- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representantene Sylvia Brustad og Odd Erikssen i tiden fra og med 29. februar og inntil videre
- fra representantene Dagrun Eriksen og Anne Helen Rui om permisjon i dagene 1. og 2. mars for å delta i et seminar i regi av NATO-parlamentarikerforsamlingen i Montreux i Sveits
- fra Høyres stortingsgruppe om velferdspolispermisjon for representanten Kristin Krohn Devold torsdag 2. mars

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Disse søknader behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Vest-Agder fylke: Sigmund Kroslid
 - For Hedmark fylke: Erling Brandsnes
 - For Nordland fylke: Bjørnar Olsen
 - For Oslo: Anders C. Sjaastad
 - For Vestfold fylke: Karin Lian
3. Karin Lian innvelges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Anne Helen Rui.

Presidenten: Erling Brandsnes er til stede og vil ta sete.

Statsråd Odd Roger Enoksen overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Kenneth Svendsen vil framsette et privat forslag.

Kenneth Svendsen (Frp): På vegne av Siv Jensen, Per Erik Monsen, Øyvind Korsberg og meg selv vil jeg sette fram forslag om innføring av begrensninger i beregningen av avgift på bensin.

Presidenten: Representanten Lodve Solholm vil framsette et privat forslag.

Lodve Solholm (Frp): På vegner av stortingsrepresentantane Torbjørn Andersen, Per Erik Monsen, Øyvind Korsberg, Vidar Kleppe, Per Sandberg og meg sjølv vil eg fremme forslag om å gjeninnføre ordninga med at selskapskatten skal tilfalle dei kommunane kor selskapa er etablerte.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Interpellasjon fra representanten Jan Simonsen til kommunal- og regionalministeren:

«Rogaland fylke ligger i den nederste halvdel på nesten samtlige oversikter over offentlige midler i forhold til folketallet. Rogaland er blant de fylkene som får minst statlige overføringer til vegprosjekter sett i forhold til antall biler. 2 av de 3 politidistriktene i fylket er blant de 10 politidistriktene som har lavest politidekning, og bare Akershus fylke får lavere rammetilskudd fra staten. Samtidig er Rogaland det fylket som har størst verdiskapning.

Vil statsministeren signalisere til sine statsråder at tildeling av offentlige midler i større grad enn i dag bør foretas ut fra en vurdering av hvor mye de enkelte fylkene betaler inn til det offentlige, og sørge for at det settes en stopper for den klare tappingen av verdier fra Rogaland fylke til fordel for fylker med lavere verdiskapning?»

Jan Simonsen (Frp): Jeg har stilt et spørsmål til statsministeren om han vil gi signaler til sine statsråder om at tildelingen av offentlige midler i større grad enn i dag bør foretas ut fra en vurdering av hvor mye de enkelte fylkene betaler inn til det offentlige, og dermed sørge for at det settes en stopper for den klare tappingen av verdier fra Rogaland fylke til fordel for fylker med lavere verdiskapning.

Jeg konstaterer at statsministerens kontor mener at kommunalministeren er rette vedkommende til å svare på et slikt spørsmål. Jeg forutsetter derfor at kommunalministeren har gjort seg kjent med hvilke signaler statsministeren ønsker å gi til sin justisminister angående politistillinger i Rogaland, og hvilke signaler statsministeren ønsker å gi samferdselsministeren angående veibevilgninger til Rogaland fylke.

Inntektsoverføringer til kommunene og fylkeskommunene er nemlig bare en av de problemstillingene jeg ønsker å reise gjennom denne interpellasjonen. Forholdet er nemlig slik at det tegner seg et mønster. Rogalendingenes interesser blir tilsidesatt på område etter område på en måte som gjør at det skapes et bilde av at det er en total mangel på interesse for fylkets behov som gjennomsyrrer hele regjeringsapparatet. La meg ta noen eksempler.

Jeg tar først for meg justissektoren. Stavanger og Sandnes utgjør et sammenhengende byområde. Som region er Stavanger-regionen større enn Trondheim by, og sliter selvfølgelig med alle de tradisjonelle kriminalitetsproblemer som større byer gjør, eksempelvis MC-kriminalitet. Haugesund har store byproblemer, bl.a. med narkotika. Et slikt område burde jo nettopp vært prioritert med politistillinger. Likevel viser oversikten over politistillinger pr. 1 000 innbyggere at Rogaland politidistrikt, som dekker Sandnes og kommunene sørover på Jæren, bare har 1,34 politistillinger pr. 1 000 innbyggere og Haugesund kun 1,31, mens eksempelvis Vardø har 4,43 og Vadsø har 3,57. Det er i det hele tatt en forbausende høy polititetthet i områdene rundt og på Finnmarksvidda. De fire politidistriktene i Finnmark skårer som nr. 1,2,3 og 7 på listen over best politidekning blant landets politidistrikt i forhold til innbyggertall, mens Rogaland politidistrikt ligger som nr. 46 og Haugesund som nr. 47. Norge har i alt 54 politidistrikt.

Dersom vi ser på veisektoren, er situasjonen slik: I veimidler pr. bil i tiårsperioden 1986-1997 fikk Rogaland fylke ca. 1 000 kr, mens Sogn og Fjordane og Finnmark fikk ca. 6 000 kr. Rogaland fylke lå på en klar sisteplass i statlige veimidler i forhold til biltetthet. Så skulle man kanskje tro at det måtte føre til en kraftig oppjustering av veimidlene til Rogaland fylke i den neste langtidsplanen, for 1998-2007. Men nei, langt ifra – i denne planen er Rogaland plassert nest sist, mens Sogn og Fjordane og Finnmark fortsatt ligger på toppen. Alle som kjenner Rogaland fylke, vet at det ikke skyldes manglende behov.

Rogaland fylke ligger suverent på topp i produktivitet. Vi har de driftigste innbyggerne i landet. Rogaland har i mange år bidratt med den største verdiskapingen pr. innbygger av samtlige fylker. Bruttonasjonalprodukt pr. innbygger er størst i Rogaland, selv eksklusiv oljevirksomheten. Bare Akershus fylke har større skatteinntekter pr. innbygger enn Rogaland. Dette er tallenes klare tale, uavhengig av hva enkelte stortingskolleger fra andre fylker enn Rogaland måtte mene om det.

Vi kan spørre oss hvorfor det er slik. Og svaret er selvsagt ikke enkelt. Men rogalendingene er kjent for å jobbe hardt. Våre forfedre på Jæren ryddet steiner og skapte landets beste jordbruk. Arbeidsomhet og kreativitet, evne til omstilling og til å utnytte naturressursene har gjort Rogaland til et av landets største fiskerifylker og det mest veldrevne jordbruksfylket. Samtidig har Rogalands næringsliv klart å utnytte de mulighetene til å etablere nye arbeidsplasser som nordsjøoljen gav oss. Det er bare offentlige reguleringer som har holdt oss tilbake. Alt dette har skjedd gjennom et samspill mellom det private

næringsliv og kommuner som har vært flinke til å tilrettelegge den infrastrukturen som trengs for å gi næringslivet etableringsmuligheter. Og det blir verdsatt på følgende måte av statlige myndigheter: Det fylket som selv har lagt forholdene til rette slik at bare ett annet fylke har større skatteinntekter, og som har landets mest produktive befolkning, har nest minst inntekter å rutte med pr. innbygger etter at det offentlige inntektssystemet har robbet fylket for verdier. Staten tar mest fra Rogaland og gir Rogaland minst tilbake. Bare Akershus fylke får mindre overføringer fra staten enn Rogaland fylke pr. innbygger. Samtidig ligger vi, som nevnt, langt bak andre fylker i polititjenestemenn pr. innbygger og i veimidler.

En sammenlikning av hvordan inntektssystemene slår ut for to sammenliknbare kommuner, Sandnes kommune i Rogaland og Tromsø kommune i Troms, gir en ytterligere illustrasjon av urimeligheten. Utgiftsbehovet når det gjelder velferdstjenester er temmelig likt i de to kommunene, basert på de utregningsmetodene som ligger inne i inntektssystemet. Sandnes kommune er åpenbart langt mer veldrevet enn Tromsø kommune, ettersom skatteinntektene pr. innbygger er langt større. Skatteinntektene pr. innbygger i Tromsø ligger på 92 pst. av landsgjennomsnittet, mens de i Sandnes tilsvarer 106 pst. av landsgjennomsnittet. Men så starter inntektssystemet å virke. Og resultatet er at Sandnes kommune blir liggende nede på ca. 91 pst. av landsgjennomsnittet i frie inntekter pr. innbygger og Tromsø på 112 pst. Vi har med andre ord et inntektssystem som fungerer slik at de rike blir gjort fattige, og de fattige blir gjort rike. Og det kan vel knapt engang kalles utjevning.

Problemene for de veldrevne kommunene, som er tilrettelagt for sysselsettingsvekst, og som har en arbeidssom, produktiv og kreativ befolkning, forsterkes ved at utformingen av inntektsutjevningen i inntektssystemet har bidratt til at det lokale skattegrunnlaget har for liten betydning. Dessuten finnes det ingen vekstfaktor i inntektssystemet som vektlegger det faktum at kommuner i vekst nødvendigvis vil få betydelige ekstrautgifter til investeringer i sosial og teknisk infrastruktur. 15 av kommunene i Rogaland hadde i 1999 en befolkningsvekst på mer enn 1 pst. Det er betydelig over landsgjennomsnittet. Tilskuddene etter inntektssystemet gis med bakgrunn i et år gamle befolkningstall til tross for at det teknisk sett ikke burde være noe problem å oppjustere folketallet langt raskere enn dette. Det fører til et tap for disse vekstkommunene på ca. 6 380 kr pr. innbygger.

Vårt rammetilskuddssystem er altså lagd slik at man tar fra de flinke kommunene og gir til de mindre flinke. Rogaland fylke, som har størst produktivitet av samtlige fylker i Norge, der kommunene har vært flinke til å skaffe egne skatteinntekter, blir slådd til fordel for fylker som ikke har maktet å stå like godt på egne ben. Samtidig har vi altså sett at Rogaland er sterkt diskriminert på viktige sektorer som justis og veibygging.

Spørsmålet vi rogalendinger stiller oss, er da følgende: Hvorfor er det slik? Hva er det som er galt med oss rogalendinger siden vår innsats ikke blir verdsatt og statlige myndigheter utnytter oss på denne måten? Hvilket

virus er det som har rammet samtlige departementskontorer, og som har gjort at Rogalands problemer ikke blir tatt hensyn til? Jeg finner ikke svaret, med mindre det skyldes at det dreier seg om det klassiske norske misunnelsesviruset som oftest rettes mot de dyktigste.

Jeg hadde håpet at statsministeren kunne ha hjulpet til med å finne svaret på disse spørsmålene. Det håpet har jeg gitt opp, han er jo ikke engang villig til å stille opp og svare i Stortinget. Men jeg håper i det minste at enkelte politikere i regjeringsbygningen etter hvert vil få opp øynene. For det er ikke slik at Rogaland fylke flyter i melk, honning og olje. Veksten i Rogaland fylke er skapt av arbeidshender og kreative hjerner. Vi forlanger ikke å motta offentlige overføringer, vi forlanger bare at vi får igjen like mye som det som blir tatt fra oss. Så skal vi rogalendinger klare resten selv.

Statsråd Odd Roger Enoksen: Representanten Jan Simonsen ytrer i sin interpellasjon misnøye med tildeling av offentlige midler til Rogaland fylke. Som det framgikk av innlegget, ønsker representanten at det settes en stopper for den etter hans oppfatning klare tapping av verdier fra Rogaland fylke til fordel for fylker med lavere verdiskaping.

Når det gjelder tildeling av statlige midler, kan dette hovedsakelig inndeles i overføringer over inntektssystemet og øremerkede tilskudd.

Inntektssystemet er et system for fordeling av statstilskudd til kommuner og fylkeskommuner som ble innført i 1986, og omarbeidet og forenklet i 1997-1998. Inntektssystemet er et viktig ledd i arbeidet for desentralisering, demokratisering og effektivisering av den offentlige forvaltning. Det inntektssystemet vi har i dag, avløste ca. 50 større og mindre øremerkede tilskuddsordninger på statsbudsjettet.

Rammertilskudd er det totale beløp som blir overført til en kommune eller fylkeskommune over inntektssystemet. Kommunene i Akershus er de eneste kommunene som for år 2000 får tildelt lavere rammertilskudd pr. innbygger enn Rogaland. Rogaland ligger imidlertid like under flere andre fylker, bl.a. Østfold, Vestfold og Buskerud. En bakgrunn for inntektssystemet er at nivået på tjenester ikke skal være påvirket av hvor i landet man bor. Inntektssystemet er derfor utformet slik at de kommuner og fylkeskommuner hvor det er dyrere å produsere en tjeneste, skal få tildelt mer midler over inntektssystemet. Det vil f.eks. være lettere å produsere et godt tjenestetilbud i Rogaland enn i Finnmark, som representanten Simonsen har brukt som eksempel.

Et annet begrep det er vanlig å vurdere ved sammenligning av kommuner og/eller fylkeskommuner er nivået på frie inntekter. Såkalte frie inntekter består av rammertilskudd og skatteinntekter. Frie inntekter kan disponeres fritt innenfor de lover og regler som gjelder. Nivået på rogalandskommunenes frie inntekter korrigert for utgiftsbehov ligger omtrent på landsgjennomsnittet. Rogaland fylkeskommune hører imidlertid til de fylkeskommunene som ligger lavest.

Jeg vil for øvrig påpeke at eiendomsskatt og kraftinntekter holdes utenfor inntektssystemet. Tre femtedeler av kommunene i Rogaland har innført eiendomsskatt. Disse kommunene hadde i 1998 totalt 286,6 mill. kr i inntekter fra eiendomsskatt. Disse midlene vil ikke påvirke nivået på overføringer over inntektssystemet.

Det vil alltid være et visst behov for å bruke øremerkede tilskudd i styringen av kommunesektoren. Det kan særlig være egnet å bruke øremerking i situasjoner der vi ønsker at kommunesektoren raskt skal bygge ut nye velferdstjenester, slik som de f.eks. gjør i eldresatsingen.

Det er imidlertid et problem med øremerkede tilskudd at de ofte vil være skjevt fordelt. Rogalandskommunene mottar en lavere andel av de øremerkede tilskuddene enn det en fordeling etter folketall skulle tilsi. Det vil for denne regjering være et prioritert mål å få lagt inn en større andel av de øremerkede tilskuddene i inntektssystemet.

Rogaland fylke har i år 2000 kommet noe bedre ut enn i fjor ved fordeling av distriktpolitiske midler. Rogaland fylke har åtte kommuner i sone C i det distriktpolitiske området og én kommune i sone D. Ved siste revisjon av DU-området fikk fem kommuner i fylket bedret sin situasjon, nemlig Sokndal, Lund, Vindafjord og Finnøy, som ble flyttet opp i sone C, og Forsand som fikk D-status. Dette har bidratt til en økning i DU-tilskudd til Rogaland fylke.

Representanten ytrer i sin interpellasjon også misnøye med politidekningen i Rogaland. Når det gjelder politidekningen i Norge, er gjennomsnittet 2,26 polititjenestemenn pr. 1 000 innbyggere. To av de tre politidistriktene i Rogaland fylke er blant de politidistriktene med lavest politidekning. Tallene for Haugesund og Sandnes politidistrikter er henholdsvis 1,66 og 1,68 polititjenestemenn pr. 1 000 innbyggere.

St.prp. nr. 1 anslår et behov for opprettelse av ca. 280 nye stillinger til nyutdannede politistudenter i år 2000. Regjeringen vil komme tilbake til behov for midler til nye stillinger i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Stillingsfordelingen til politidistriktene beregnes hovedsakelig på bakgrunn av befolkningensmengde, kriminalitet og botetthet. Basert på disse variablene vil stillingene bli fordelt til de distrikter hvor behovet er størst. Her vil selvsagt både Sandnes og Haugesund være aktuelle distrikter.

Etter oppdrag fra Stortinget har Justisdepartementet utarbeidet en bemanningsplan for politiet fram mot år 2005. Denne vil bli lagt fram for Stortinget i forbindelse med en stortingsmelding om politiet til høsten. Det vil her bli foretatt en gjennomgang av politiets totale ressurser og oppgaveløsning for å sikre en riktig fordeling av ressursene mellom politidistriktene.

Justisdepartementet er klar over situasjonen både i Sandnes og Haugesund når det gjelder både narkotika-problemer og MC-kriminalitet. Dette er blant de forhold som vil bli hensyntatt ved fordeling av ressurser til politidistriktene. Begge politidistriktene har vært og vil bli tilført ekstra midler i tillegg til ordinære budsjettmidler til bekjempelse av bl.a. gatevold og MC-kriminalitet.

Regjeringen ønsker at alle innbyggere uansett bosted skal ha et likeverdig tjenestetilbud. Dette innebærer at det er behov for omfordeling av skatteinntekter mellom fylkene. Det vil alltid være behov for å se på fordelingen av statlige overføringer mellom kommuner og fylker. Dette vil bli gjort i kommuneøkonomiproposisjonen til våren. Jeg tror likevel ikke at representanten Jan Simonsen har dekning for sin påstand om at Rogaland tappes for verdier i større grad enn andre områder.

Jan Simonsen (Frp): Statsrådets svar ble som det måtte bli – en oppramsing av tall og en forklaring av inntektssystemet. Men oppramsingen av tallene dokumenterte jo nettopp at Rogaland ligger dårlig an i forhold til andre fylker i ulike typer overføringer, og stemmer derfor ikke overens med konklusjonen til statsråden om at Rogaland ikke blir tappet i forhold til andre fylker.

Mitt spørsmål gikk på mer enn bare inntektssystemet. Det viktigste var å få fram at det tegner seg et mønster som gjelder på flere områder. Det ble også bekreftet av statsråden, som tydeligvis hadde konsultert justisministeren. Jeg er svært fornøyd med at han på en måte gav de samme signalene nå som justisministeren gav på et spørretimespørsmål om politidekningen i Rogaland for litt siden, nemlig at Rogaland fylke kommer veldig dårlig ut i politidekning, og at Justisdepartementet akter å gjøre noe med dette når man skal tildele nye stillinger til sommeren.

Når det gjelder inntektssystemet, sa statsråden at det har som hensikt å føre til desentralisering, demokratisering og effektivisering. Etter min vurdering er dette et system, et sosialistisk overføringssystem, som langt fra fører til noen effektivisering av kommunene. Tvert imot fungerer det slik at kommunene blir mindre og mindre avhengig av egne skatteinntekter, og dermed også mindre avhengig av å tilrettelegge for egen virksomhet – og stadig mer avhengig av overføringer fra det offentlige.

Omlaggingen av selskapsbeskatningen som ble gjort for ikke lenge siden, hvor inntekter fra selskapsskatten ikke lenger går til kommunene, virker i samme retning: Man fjerner incitamentet for kommunepolitikere til å tilrettelegge infrastruktur for næringslivet og gjør kommunene avhengig av inntektssystemet isteden. Dette kan umulig være en politikk som fører til vekst og framgang. Dette er en politikk som bør endres, og jeg går ut fra at både statsråden, stortingsrepresentantene og presidenten registrerte at Fremskrittspartiet i dag la fram et Dokument nr. 8-forslag om endringer i selskapsbeskatningen.

Statsråd Odd Roger Enoksen: Som jeg sa i mitt svar på interpellasjonen: Rogaland har frie inntekter på linje med landsgjennomsnittet. Det er de frie inntektene som i stor grad bestemmer i hvor stor grad man har mulighet til å dekke tjenestetilbudet utover det som er lovbestemt: at man skal ha et likeverdig tjenestetilbud i hele landet.

Det er Regjeringens ambisjon at kommunene og fylkeskommunene skal beholde mer av egne inntekter, eller

en større andel av inntektene. Derfor har vi også til hensikt å opptrappe andelen av inntekter som kommer fra skatt, opp mot 50 pst. Denne andelen er i dag mellom 44 pst. og 45 pst. Den skal økes, opp mot 45 pst. Regjeringens ambisjon på det området står fast, men det rokker ikke ved prinsippet om at vi må ha en omfordeling mellom kommuner, fylkeskommuner og geografiske områder som skal sikre at vi har likeverdighet i tjenestetilbudet.

Jeg tror at det viktigste vi kan gjøre for å få til en mer effektiv kommunesektor, er at kommunene får disponere mer av egne midler, slik de selv ønsker, nemlig i form av frie midler og ikke i form av øremerking, slik som bl.a. Fremskrittspartiet ønsker, hvor man både innenfor skolesektoren og helsesektoren i stor grad tar til orde for øremerking av midler. All erfaring viser – også Riksrevisjonens rapport som ble framlagt før jul – at det er den mest ineffektive måten vi kan drive kommunesektoren på. Det er nødvendig å bruke øremerking ved innføring av nasjonale reformer hvor man skal ha nasjonale satsinger på enkelte områder, men å innføre det som prinsipp virker stikk imot sin hensikt og ikke slik som representanten Simonsen ønsker.

For øvrig vil – som jeg sa – inntektssystemet bli gjennomgått i kommuneøkonomiproposisjonen til våren, med tanke på å få sett på de forhold som Stortinget har etterlyst, og på hvordan vi skal finansiere kommunesektoren med henblikk på at kommunene skal få beholde en større andel av sine inntekter.

Leif Lund (A): Bare et par synspunkter fra Arbeiderpartiets side. Jeg synes faktisk Jan Simonsen slapp katten ut av sekken da han kalte dette inntektssystemet for «et sosialistisk overføringssystem». Det er vel det han egentlig tar opp i interpellasjonen sin. Jeg synes det er litt merkelig at Fremskrittspartiet, som ønsker å legge ned fylkeskommunene, nå er svært opptatt av hvert enkelt fylke og verdiskapingen i fylket og ikke sier noe om hva som skjer hvis vi legger ned fylkeskommunene.

Arbeiderpartiet er enig i det som kommunalminister Enoksen har sagt, og vi venter på gjennomgangen av inntektssystemet. Budsjett-innst. S. nr. 5 viser at Fremskrittspartiet var med i det flertallet som bad om denne gjennomgangen. Arbeiderpartiet er enig i at vi nå trenger en debatt om kommunene skal få beholde mer av de frie inntektene, men det er en debatt som må tas i rett rekkefølge, og ikke bare i en interpellasjon i Stortinget, slik som Jan Simonsen legger opp til. For det er også viktig at vi vet hva vi gjør hvis vi gir kommunene større skattefrihet, slik at vi er enige når Stortinget gjør et vedtak om det.

Debatten om større regioner i Norge vil bli en spennende debatt, dette på bakgrunn av at det nå gjerne er på tide å se litt på fylkene og hvordan fylkesgrensene fra dansk kongens tid ser ut. Det kunne kanskje være ønskelig etter hvert å forandre dem.

Vi i Arbeiderpartiet er opptatt av at vi nå får en skikkelig gjennomgang, og at Regjeringen legger fram dette til våren. Vi er også svært spent på hva Oppgavefordelingsutvalget kommer med. Vi støtter det syn at her har vi tid til å vente, og så får vi ta det i rett rekkefølge.

Olaf Gjedrem (KrF): Visst skjønner eg at interpellanten reiser eit spørsmål som mange av innbyggjarane i Rogaland stiller. Og då føler eg at ein burde bruka litt tid på det i Stortinget, for å kasta lys over om det er hald i påstandane om desse tilstandane.

Rogaland er eit spesielt verdifullt fylke. I folketal utgjør det bortimot 10 pst. av dei som bur i Noreg. På statistikken over produksjonen er prosentdelen som regel større.

Rogaland har eit sterkt næringsliv innan industri, tenesteyting og landbruk, der produkta utgjør opp mot 20 pst. av det totale i Noreg. Fylket har òg ei sterk internasjonalisering. For alt dette får Rogaland mykje tilbake. Rogaland har ikkje dei største problema, men treng tilbakeføring av midlar for å yta innbyggjarane ynskjeleg service. Fylkeskommunen får for lite tilbakeført i forhold til Rattsø-forslaga.

Innan samferdselssektoren har fylket store oppgåver og forventningar. Nord-Jæren-pakka er eit godt spleiselag for ei generell standardheving når det gjeld kommunikasjonane i denne regionen, noko det er befolkningsmessig grunnlag for.

Men Nord-Rogaland, Ryfylke og Dalane har òg sine nødvendige prosjekt for samferdsel og trafikktrygging som T-samband, Ryfylkes fastlandssamband og samband mellom øyane. Eg nemner òg jernbanen i Drangsdalen, der fartsgrensa er 30 km/t for tog. Desse prosjekta er viktige for at heile fylket skal få ei slik utvikling. Fylket ser òg utover grensene, og me innrømmer at ei heving av standarden på E39 og E18 i Vest-Agder og Hordaland vil vera verdifullt òg for Rogaland.

Kulturen i Rogaland er å stola på seg sjølv og miljøet rundt ein og å vera sjølvhjelpst lengst mogleg – ein svært verdifull eigenskap i ein regional kultur. Men når fylket sender så store verdiar ut av fylket i form av skattar, avgifter og varer, er det naturleg at innbyggjarane spør om fylket får att nokolunde det ein skulle forventa.

Tanken om eit universitet i Rogaland er eitt eksempel på nytenking hos denne regjeringa. Det går mot at kvalitetskrav er avgjerande for om Høgskolen i Stavanger skal få slik status, og eg har god tru på at det vil skje innan få år. Høgskulen treng òg nybygg. Det er dokumentert behov på 30 000 m², så eg håpar ministeren vil finna plass til planleggingsmidlar i inneverande år, med tanke på byggjearbeid neste år.

Næringsutviklinga i Rogaland blir nå hemma av for lite overføringar innan SND-systemet. Eg vil òg hevda at den delen av selskapsskatten som nå blir overført til staten, er rett, det er nok incitament for kommunane til å skaffa sine innbyggjarar bustad og arbeid for å konkurrera om innbyggjarane sitt val av bustad.

Erna Solberg (H): Det er alltid hyggelig å høre representanter som åpenbart er stolt av stedene de kommer fra, selv om jeg synes at utvalget av hva man var mest redd for, eller synes man fikk dårlig uttelling på, kanskje var litt selektivt. Det som likevel ligger til grunn, er en del grunnleggende trekk knyttet til inntektssystemet, som det er viktig å fokusere på fremover for å få endret. Jeg er

glad for at statsråden i sitt svar sa at ambisjonen når det gjelder inntektene til kommunene, fortsatt var å få opp skatteandelen til 50 pst. Det vil hjelpe de skattesterke kommunene som er kommet dårlig ut av inntektssystemet. Meningen med omleggingen av selskapsskatten var nettopp å øke inntektsskatten til kommunene, og da er det litt påfallende at andelen av skatteinntekter til kommunene faktisk falt året etter, så foreløpig har statsråd Enoksen ikke vist at det er denne retningen hans politikk går i.

Hovedproblemet knyttet til inntektssystemet er at med de gjennomføringene vi har gjort, f.eks. at Rattsø-forslagene ikke ble gjennomført helt og fullt – selvfølgelig er ikke alle deler der nødvendigvis perfekte – ser vi bl.a. at de særskilte skjønnsmidlene, den såkalte tapskompensasjonen, gjør at vi i praksis ikke får gjennomført det man trodde man skulle gjennomføre. Det rammer Rogaland fylke, men Stavanger kommune f.eks. vinner på det innenfor inntektssystemet, så her er det altså ulikheter også i forhold til hvem som vinner og taper innenfor Rogaland. Det viktigste er å holde de prinsipielle linjene for hvordan et inntektssystem skal være i fremtiden. Vi mener at det i større grad skal avspeile verdiskapingen, og vil komme tilbake til det i en egen interpellasjon i mars. Vi mener, i likhet med Fremskrittspartiet, at å fjerne selskapsskatten var feil vei å gå også i forhold til næringsutviklingen.

Jeg tror ikke man kan se bort fra at det er behov for å ha et inntektssystem som utjevner inntekter også for de kommunene som i visse perioder har store skatteinntekter. Jeg tror kanskje Rogaland fylkeskommune og kommunene i Rogaland nå kommer inn i en periode hvor de vil oppleve at det kan være bra at det finnes en inntektsgaranti gjennom systemet som gjør at ikke tjenestetilbudet faller dramatisk når inntektene faller. Man vet hvilket press det er på deler av de maritime næringene, som ikke minst er en stor skattyter til rogalandskommunene.

Problemstillingene som ligger i interpellasjonen, er viktige, utvalget av kriterier kan være litt spesielt. Det største eksportfylket er for øyeblikket Møre og Romsdal, med Hordaland på annenplass og Rogaland først på tredjeplass, så vi kan alltid diskutere hvilke kriterier vi skal velge for å si hvem som bidrar mest til verdiskapingen i vårt land.

Inga Kvalbukt (Sp): Interpellanten peker på en aktuell problemstilling som kanskje likevel ikke er så helt liketil som interpellanten antydte. Samfunnsutviklingen er avhengig av at vi har en kontinuerlig og god verdiskaping. For Senterpartiet er det av grunnleggende viktighet at forholdene legges til rette for at denne verdiskapingen skal kunne foregå over hele landet. Dette er rett og slett en nødvendighet, da de ressursene som verdiskapingen skal foregå på grunnlag av, er spredt utover vårt ganske land. Det meste av verdiskapingen foregår i Distrikts-Norge, mens sekundærverdien av denne verdiskapingen langt på vei tilflyter storsamfunnet.

Et av de klareste eksempler på dette har vi innen kraftproduksjonen. Jeg mener det er riktig at hele samfunnet

får nytte godt av denne verdiskapingen, men det blir ikke rett hvis det geografiske området som er grunnlaget for denne verdiskapingen, ikke skal ha rimelige gevinster igjen for innsats og de ressurser som blir utnyttet. Den tenkingen var bl.a. bakgrunnen for at vi fikk omleggingen av selskapsskatten, som skulle føre til at statlig skatteinnngang fra store konsern går tilbake til Distrikts-Norge, der kanskje verdiskapingen hadde sitt utgangspunkt.

Senterpartiet ser utjevning og fordeling som viktig, samtidig som det er viktig at de som står for verdiskapingen, har noe igjen. Senterpartiet mener også at det er viktig å anerkjenne sammenhengen mellom høyt aktivitetsnivå innenfor flere sektorer i et begrenset geografisk område og negativt flyttemønster. Vi vet at for stort press på enkelte områder skaper problemer som ikke løses bare ved å øke bevilgningene. For sterk vekst i enkelte områder i et begrenset tidsrom fører til problemer, noe interpellanten også pekte på i sitt innlegg.

Det er vanskelig å ta hensyn til vekstproblemet, men det bør tas hensyn til, det er jeg enig i. Samtidig er det like viktig å ta hensyn til det motsatte, når det kommer til reduksjon og nedbygging.

Jeg ser ikke bort fra at Rogaland skulle hatt en større del av overføringene, men det skal inntektssystemet kunne rette opp noe av, bl.a. ved at man innlemmer flere øremerkede tilskudd. Det er også riktig å merke seg, og det er riktig å innse, at det kan være dyrt, men like fullt nødvendig, med spredt bosetting, både ut fra et totalt beredskapshensyn og ut fra hensynet til fortsatt framtidig verdiskaping. Vi vet bl.a. at store deler av framtidens verdiskaping kommer til å skje i Nordland, der laksetransport i dag hindres av dårlig standard på E6.

Når det gjelder vegsektoren, mener jeg det er feil å se ensidig på biltetthet og folketall. Av større betydning er antall kilometer veglengde, klima og værforhold.

Karin Andersen (SV): Jeg syns at denne interpellasjonen bærer preg av at det problemet vi egentlig har, er et helt annet enn det som blir tatt opp, nemlig at de som tjener mest – enten det er snakk om privat rikdom eller rikdom i et geografisk område – skal ha mer, at de skal ha rikdommen sjøl. Problemet er vel at vi ikke på en ordentlig måte tar fatt i de viktige samfunnsoppgavene våre, nemlig hvordan vi skal få til en god skole, en god eldreomsorg, god helse og god miljøpolitikk, og prioriterer det opp, slik at det faktisk blir penger til dette, at det blir godt ivaretatt.

Det å få løst de viktige samfunnsoppgavene – som er viktig for alle deler av landet – burde jo ha hovedprioritet, istedenfor en slik «når krybba er tom, bites hestene»-taktikk, som Fremskrittspartiet nå legger opp til. Hovedproblemet er jo at tjenestene i offentlig sektor er underfinansiert. Et annet problem er at etter hvert økes skjevfordelingen enormt mellom privat rikdom og jeg vil ikke si offentlig fattigdom, for det er det ikke riktig ennå, men offentlige tilbud som er for dårlige. Offentlige tjenester får derfor et slags annenrangsstempel på seg; de blir ikke gode nok. Og det oppleves sikkert spesielt i Rogaland,

der det er svært stor privat rikdom, og man føler seg da veldig misfornøyd med de offentlige tjenestene man får.

Det samme har vi også hørt fra Oslo og Akershus og områdene rundt her, sjøl om fylkesordføreren spøkefullt sier at når han har besøk fra distriktene, får han beskjed om at man ikke akkurat ser nøden grine mot seg når man kjører gjennom Asker og Bærum. Det gjør man nok heller ikke i Rogaland. Men problemet her er vel at man ikke klarer å ta den rikdommen man har, og bruke den til det man mener er viktig. Og jeg oppfatter det slik at interpellanten gjennom sitt innlegg sier at det er viktigere at folk i Rogaland har det bra nok, enn at andre har det. Det bryter også med en nasjonal enighet om dette.

Når man ser på denne standardforskjellen, er det nok spesielt grelt i de områder av landet som interpellanten kommer fra, og i dette området. Men et av problemene her er jo også sentraliseringen. Og hvis man nå svekker fordelingsmekanismene i inntektssystemet, som nå er sterke – de skal diskuteres, og det kan være grunn til å se på dem – vil man ikke da forsterke sentraliseringsmekanismene ytterligere? Man vil da forsterke de problemene man har i sentrale strøk når det dreier seg om bolig, når det dreier seg om samferdsel, når det dreier seg om kommunale tjenester – altså alle disse områdene som vi er opptatt av skal være gode nok, og som jeg skjønner av interpellantens utgangspunkt ikke er gode nok i Rogaland. Det kunne være interessant å ha en debatt om hva verdiskaping egentlig er.

Gunnar Kvasheim (V): Dette er en debatt hvor det er mulig å trekke lange linjer. Jeg var med i fylkespolitikken i Rogaland fra 1975 til 1987, og hvert eneste år, like sikkert som at vi skulle ha julebord, kom debatten om manglende tildeling av sentrale midler til Rogaland.

Det at det er lange linjer i denne debatten, at dette er en problemstilling som er velkjent, gjør ikke at det er mindre viktig at debatten tas opp igjen, og jeg synes at dette er en god anledning til å sette søkelyset på viktige forhold som kan synes å slå negativt ut for Rogaland.

La det imidlertid være sagt at det i Regjeringens politikk er mange positive elementer viser vilje til å ta i bruk hele landet, og som slår positivt ut bl.a. for Rogaland. Den nye holdningen som Regjeringen har til tanken om universitet i Rogaland, er svært viktig, og Jan Simonsen er en av dem som har kvittert ut dette engasjementet, som er helt annerledes enn det de foregående regjeringene har hatt.

Det er også en interessant refleksjon som gjøres rundt det forhold at Rogaland synes å komme dårlig ut av en ordning som går på at så mange midler er øremerkede. Jeg tror det er viktig, som Regjeringen legger opp til, at en får økt de frie midlene til kommunene, og jeg ser fram til at det vil være et positivt bidrag i forhold til det problemet vi i dag drøfter.

Jeg registrerer også at Regjeringen har tatt grep når det gjelder revisjon av DU-området, som gjør at fem rogalandskommuner som har bruk for stimulans, har fått en forbedret status.

Politidekningen i de aktuelle områdene som Jan Simonsen tar opp, er et viktig spørsmål, og bakgrunnen for at jeg tok med meg justisministeren både til Haugesund og til Sandnes, var å gjøre ham kjent med de aktuelle problemstillingene som de har der. Det er tale om spesielle problemstillinger, bl.a. knyttet til MC-kriminalitet. Justisministeren har slått fast at den kunnskap han har fått om dette, skal gi seg utslag når stillinger skal fordeles på de ulike politidistriktene.

For øvrig er dette en diskusjon som er litt annerledes enn den vi har i energi- og miljøkomiteen, hvor Rogaland er godt representert. Der sies det hvert år når vi behandler vårt budsjett i denne sal, at Rogaland er sterkt forfordelt med midler. Det mener ikke jeg er tilfellet. Jeg mener Rogaland får sin andel. Men det er rett at når det gjelder kalking av vassdrag, opprensning i forurensning i Jærvassdrag, ulike kulturprosjekt osv., har vi de par siste årene maktet å få til en opptrapping av innsatsen som har vært en fordel for Rogaland.

Jan Petter Rasmussen (A): Representanten Jan Simonsen har rett angående Rogalands posisjon som verdiskapingsfylke. Simonsens framstilling blir likevel for enkel og bryter med det inntektsutjevne solidariske prinsipp som ligger i bunnen for rammeoverføringer til kommunene. Hvis overføringer til vegsektoren skulle baseres på f.eks. antall biler i de enkelte fylker, som Simonsen antyder, ville resultatet bli en akselererende sentralisering, der distriktene i stor utstrekning ville bli skadelidende.

For øvrig er jeg av den oppfatning at det i forbindelse med Norsk transportplan må tilføres atskillig flere midler til Rogaland enn det som nå ligger i utkastet til høring.

Flere har vært inne på den gjennomgangen kommunalkomiteen nå ønsker av inntektssystemet, og da vil jeg minne om det som flertallet, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og SV, sier, at siktemålet må være å få til en noe jevnere fordeling av kommunesektorens totale inntekter, med de intensjoner som lå i Rattsø-utvalget. En slik gjennomgang ser jeg ikke vekk fra vil kunne slå ut til rogalandskommunenes fordel.

Jeg synes det er viktig at regjering og storting for et fylke som Rogaland tenker nøye gjennom hvor langt en kan trekke fellen innenfor det solidariske inntektssystemet før det røyner på for forståelsen blant lokale politikere og blant befolkningen. Vekstkommunene i Rogaland har sine spesielle problemer som skal ivaretas, samtidig som fylkets distriktskommuner også skal ivareta sine interesser. Et viktig aspekt ved de samlede statlige tildelinger til Rogaland er det koordinerende ansvar Regjeringen har for det som skjer på de forskjellige departementers områder. Dette oppfordrer jeg kommunalministeren til å ta med seg tilbake til regjeringskollegiet.

På flere felt kan det tyde på at Rogaland kommer dårlig ut. Et eksempel kan være på kultursektoren, hvor det er av stor nasjonal verdi at Utstein Kloster blir vedlikeholdt. I minst ti år har en kjempet en forgjeves kamp, og klosterets tilstand er nå nærmest katastrofal.

Når det gjelder politidekningen i Rogaland, er jeg enig i Jan Simonsens framstilling. Dette får vi begge to

anledning til å jobbe videre med i vårt arbeid i justiskomiteen. Men jeg føler at når vi til høsten får saken om den framtidige inndelingen av politidistrikt i landet, må vi se nøye på Rogaland, om det ikke er mulig å få frigjort administrative ressurser til mer politi i gatene, mer politi blant publikum. Kan det være riktig at en f.eks. har to store politiadministrasjoner med noen kilometers mellomrom, slik som tilfellet er med Rogaland og Stavanger politidistrikter i dag?

Ellers helt til slutt en liten kommentar til det som Gunnar Kvasheim var inne på, der han prøver å så tvil om hva de forskjellige partiene mener når det gjelder universitetsplanene i Rogaland. Der oppfatter jeg det slik at rogalandsbenken står samlet i det spørsmålet.

Einar Holstad (KrF): Det er vel ikke en tilfeldighet at det nettopp er representanter fra Rogaland og Akershus som synes å være mest aktive i denne debatten. Interpellantens problemstillinger kunne vel gjerne også vært reist fra Akershus' synspunkt med unntak av vurderingen av oljeinntekter. Der har vi kanskje ikke akkurat like stort potensial. Men jeg tror vi også representerer en stor del verdiskaping i landet vårt. Jeg vil vel også påstå at vi i denne sal bidrar med verdiskaping, skjønt den ikke alltid er like lett å selge.

Kapitalkostnader, som var et av momentene interpellanten brakte inn i debatten, er ikke gitt noen referanse i inntektssystemet. Jeg håper at når vi i forbindelse med kommuneøkonomiproposisjonen skal ta dette opp igjen i full bredde, også kan vektlegge dette.

I historisk perspektiv ble behandlingen av inntektssystemet i utgangspunktet rimelig fastlåst ved at tidligere leder i kommunalkomiteen, Roger Gudmundseth, under et besøk i Akershus i forrige periode gav uttrykk for at ingen kommuner skulle tape ved omlegging av inntektssystemet. Slik har det på en måte vært helt fram til i dag. Jeg tror at skal vi fange opp mange av disse utfordringene som ligger i en omlegging av systemet, må vi være villige til å ta tak i noen av de problemstillinger som representanten Simonsen også gav uttrykk for.

For Akershus' vedkommende er nettopp tilflyttingen en av disse store utfordringene. For å kunne hankses med den til tider dårlige økonomien også i akershuskommunene, er det viktig å ta tak i hvor det er vi trenger midlene mest. Jeg tror at lang tids utarming av kommunal økonomi både i en del rogalandskommuner og i akershuskommunene har bidratt til at utfordringene tårner seg opp. Det gjelder innenfor områder som vedlikehold av kommunal eiendom og det som er synlig inne i klasserommene i skolene. Utfordringene står i kø.

Sonja Irene Sjøli (H): Det er en svært aktuell problemstilling interpellanten tar opp. De problemene som beskrives i Rogaland, har vi også i Akershus. Jeg er glad for at interpellanten nevnte Akershus fylke, og at også statsråden gjorde det. I motsetning til representanten Karin Andersen fra Hedmark og SV, som har sett ting på sin ferd gjennom Asker og Bærum som hun ikke liker, er

det godt at det iallfall er distriktsrepresentanter som har forståelse for disse problemene.

Representanten fra Fremskrittspartiet spurte hva som er galt med Rogaland. Da har jeg lyst til å spørre om hva som er galt med Akershus, for som representanten Simonsen riktig påpekte, ligger Akershus fylke faktisk dårligst an av alle fylker når det gjelder inntekt pr. innbygger i overføringer fra staten, eller rettere sagt tilbakeføringer fra staten.

Jeg har forståelse for distriktenes problemer og utfordringer, men sentrale strøk som Akershus har også sine problemer. Befolkningsutviklingen i Akershus er annerledes enn i noe annet fylke. Vi har hatt 7 pst. befolkningsvekst pr. år, og antall eldre over 80 år vokser tre ganger så mye som i noe annet fylke. Det betyr at vi trenger mange nye sykehusplasser for behandling, vi trenger flere videregående skoler, og vi trenger også mer veiutbygging for å kunne bedre miljøet og forholdene for befolkningen og for næringslivet.

Akershus får bare 83 pst. av landsgjennomsnittet i tilbakeføringer fra staten. Departementet selv sier at Akershus bør ha 90 pst. for å kunne løse oppgavene innen de områdene som jeg har nevnt. Det utgjør 500 mill. kr pr. år. Hvis Akershus hadde fått det, hadde vi langt på vei kunnet løse oppgavene. Nå er fylket 300 mill. kr i underskudd.

Jeg er som sagt glad for at statsråden nevnte Akershus i sitt innlegg, og jeg håper at jeg kan tolke det slik at Regjeringen faktisk vil se på de spesielle problemene som dette fylket har.

Det produseres mye melk og honning i Akershus – det er helt riktig. Verdiskapingen er stor. Det kommer andre deler av landet til gode. Akershus deler gjerne med andre fylker og kommuner, men ikke på en slik måte at befolkningen i Akershus får et dårligere tilbud innen utdanning, helse og samferdsel enn resten av landet. Vi må rett og slett få en mer rettferdig fordeling av inntektene. Akershus må få beholde mer av det som skapes i fylket, slik at vi har en mulighet for å løse oppgavene.

Jeg håper statsråden kan bekrefte at han vil se på Akershus fylke spesielt, og at vi i forbindelse med kommuneøkonomiproposisjonen får en gjennomgang av inntektssystemet og kriteriene for tildeling av midler.

Jan Johnsen (H): Karin Andersen ønsker «Robin Hood-prinsippet» i kommunesektoren, altså å ta fra de rike og gi til de fattige. Og det kan jo være fint, det. Det er klart at det ligger innenfor SVs modell, men vi i Rogaland synes at det er litt for sterkt. Den gangen vi samlet Norge til ett rike i Hafersfjord, var vi jo klar over at vi måtte gi litt mat til dem vi samlet, men at vi skulle fø dem så kraftig som vi har gjort, det synes vi er å gå litt for langt.

Når det gjelder veksten i Rogaland, er den gjennomsnittlig 1 pst. Det skaper et behov for investeringer i infrastrukturen anslått til ca. 200 000 pr. bolig. Når det gjelder selve inntektssystemet og kritikken av det, er det vel slik at utformingen av inntektsutjevningen har bidratt til at det lokale skattegrunnlaget har fått for liten betyd-

ning, overgangsordningene er kompliserte, det tar lang tid før endringene i kriterieverdiene får fullt gjennomslag, og beregninger av egenfinansieringsgraden gjør systemet komplisert, med uoversiktlige fordelingsvirkninger.

Systemets to hovedfunksjoner, den utjevne funksjon og den inntektsførende funksjon, kommer lett i konflikt med hverandre.

Her må målet være å la kommunene få beholde en større andel av egne skatteinntekter, redusere bruken av øremerkede tilskudd, fjerne overgangsordningene, oppdatere løpende inntektsutjevning til virkelig folketall for budsjettåret og innføre en vekstfaktor i inntektssystemet som vektlegger lokalsamfunnets reelle behov for investeringer i sosial og teknisk infrastruktur.

Vi i Rogaland er også glade for at vi nå omsider etter mye kamp skal få et universitet, men det må ikke gå på bekostning av overføringene til samferdselssektoren. Det finner vi oss ikke i.

Inntektssystemet kan faktisk karakteriseres på følgende måte: Ta en dose inntektsutjevning, litt distriktpolitikk, en stor dose utgiftsutjevning, et par overgangsordninger, pynt så det hele med kompensasjon for alle som taper på rettferdighet – og vips, så har vi overføringssystemet til kommunene.

Jan Simonsen (Frp): Jeg vil ta utgangspunkt i innlegget til Leif Lund fra Arbeiderpartiet. Han lurte på hvorfor en representant for et parti som ønsker å legge ned fylkeskommunene, kan være så opptatt av å få en rimelig tilbakeføring av midler til Rogaland fylkeskommune.

Det er jo slik at vi politikere må ta utgangspunkt i dagens virkelighet. Virkeligheten er slik at fylkeskommunene har ansvar for sykehus, videregående skoler og veier – viktige tjenestetilbud for befolkningen. Så har vi et system hvor staten gjennom skatter tar penger fra fylkesinnbyggerne, og så gir man lite grann tilbake til disse formålene, men langt fra så mye som man burde, for mye av de pengene som burde vært tilført Rogaland i forhold til den verdiskapingen Rogaland fylke står for, går altså i stedet til å hjelpe innbyggerne i andre fylker hvor man ikke har vært like arbeidsomme, like flinke og like dyktige til å skape verdier.

Det burde være et rimelig krav at innbyggerne i et fylke som selv skaffer til veie verdier gjennom hardt arbeid, og hvor politikerne har vært dyktige til å tilrettelegge for næringslivet og derfor får verdiskaping og produksjon, får noe igjen for denne innsatsen – at de verdiene, iallfall en større del av de verdiene som skapes i Rogaland, kommer Rogalands innbyggere til gode. Rogaland har i stedet store problemer innenfor helsesektoren på grunn av for få overføringer til regionsykehuset.

Det er egentlig bare Akershus fylke som er utsatt for den samme urimeligheten som Rogaland, nemlig at man på egen hånd skaffer til veie ganske store skatteinntekter, og så har man et inntektssystem som gjør at man til slutt havner dårligst ut i disponible inntekter pr. innbygger. Så de representantene fra Akershus som har hatt ordet i dag

og har argumentert i tråd med min argumentasjon, vil jeg bare støtte. Det er først og fremst Akershus og Rogaland som viser seg å bli urimelig behandlet, i forhold til at man arbeider hardt og får lite igjen.

Representanten Rasmussen mente at man når det gjelder veisektoren, ikke bare burde ta hensyn til biltettheten. Det er jeg for så vidt enig i. Men dette med biltetthet er et viktig element som er for lite vektlagt. Samfunnet tjener mye penger på å løse opp trafikkorker. Næringslivet taper i dag store beløp på at transporten ikke kommer fram og bilene står fast i trafikken, så en større vurdering av kostnytte-effekten er absolutt fornuftig i forhold til veiprojekt.

Så vil jeg til slutt berømme en av statsrådene, og det er statsråd Lilletun, for den innsatsen han har gjort for høyskolen vår. Han har forstått at et fylke som skaper så store verdier og har et så produktivt næringsliv, også må ha et universitet i ryggen. Hans avgjørelse om å tildele høyskolen vår selvstendige doktorgrader har vært viktig og viser at det i alle fall finnes én statsråd som er positiv i forhold til Rogaland fylke.

Så ser jeg fram til debatten i forbindelse med kommunøkonomiproposisjonen.

Statsråd Odd Roger Enoksen: Jeg registrerer at med unntak av representanten Simonsen det er bred enighet i denne sal om at inntektssystemet skal bidra til utjevning og fordeling mellom kommuner, mellom fylker og mellom ulike geografiske områder.

På mine mange reiser rundt omkring i landet har jeg sett at det arbeides hardt og skapes verdier rundt omkring i hele landet. Det er ikke et særskilt fenomen for Rogaland, dette er heldigvis situasjonen rundt omkring i hele landet.

Det er bl.a. ulik geografi som gjør at det er behov for ulik størrelse på overføringene fra staten. Det er jo ikke slik at overføringene fra staten i seg selv er avgjørende for det tjenestetilbudet man skal ha, og det er heller ikke noe mål i seg selv. Det som er et mål, er at man har et noenlunde likt tjenestetilbud i hele landet.

Jeg skal se på inntektssystemet, og vi skal få rikelig anledning til å drøfte dette i forbindelse med framleggelsen av kommuneøkonomiproposisjonen. For det som er helt avgjort, er at inntektssystemet fortsatt skal bidra til fordeling og utjevning mellom ulike områder. Det vil være behov for å videreføre denne ordningen. Det er min ambisjon at vi skal øke andelen av inntekter fra skatt. Det vil ikke bryte med prinsippet om utjevning, men jeg tror det har en verdi i seg selv at kommunene får beholde en størst mulig andel av sine inntekter fra skatt og ikke fra overføringer fra staten.

Dermed er det slik at et av de viktigste bidrag til å unngå noen av de problemene som man har i forbindelse med sterk vekst, er den politikk som Regjeringen fører for å motvirke den kraftige sentraliseringen som vi har sett over år, og hvor man nå for andre år på rad ser nedgang i fraflyttingen fra distriktene og en redusert tilflytting til Oslo-regionen, en tilflytting som har vært sterk på hele 1990-tallet og med en topp i 1997. En slik sterk sentralisering som vi hadde fram til 1997, medfører press-

problemer og medfører uansett inntektssystem problemer for de kommunene dette gjelder – å klare å ta en slik vekst samtidig som fraflyttingskommunene får de problemer som ligger i en sentralisering som dette.

Jeg registrer til min tilfredshet at det er bred enighet i salen om at inntektssystemet skal ivareta utjevning. Det er også min ambisjon i det fortsatte arbeidet.

Presidenten: Da er interpellasjonsdebatten omme.

S a k n r . 2

Innstilling fra næringskomiteen om gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven i 1997 og 1998 (Innst. S. nr. 112 (1999-2000), jf. St.meld. nr. 23 (1999-2000))

Einar Johansen (A) (ordfører for saken): En positiv utvikling i næringen viser at både råfiskloven og fiskeeksportloven virker etter sin hensikt.

Fiskeeksporten i 1998 kom opp i 28,2 milliarder kr. Med et slikt tall er fiskerinæringen Norges nest største eksportnæring etter oljen. Økningen har også fortsatt etter 1998 og har passert 30 milliarder kr.

Med økt satsing på markedsføring for eksport vil eksportverdien fortsatt øke. En økt satsing på å få fortgang i å bringe nye arter, inklusiv skjell, inn i norsk oppdrett vil gjøre fiskerinæringen til framtidsnæring nr. 1 langsmed hele kysten.

Men for at vi skal lykkes i å utnytte det potensialet som ligger i fiskerinæringen, inkludert oppdrett, kreves det en sterk satsing på forskning og utvikling fra både statens og næringens side. For å lykkes må næringen også gis bedre rammebetingelser både til fiskeri og til oppdrett. Nye oppdrettskonsesjoner må forberedes og komme så snart som mulig.

Både oppdrett og fiskeri er distriktsnæringer, så en riktig satsing vil være positiv for distriktene og gi enda penere tall for neste behandling av råfiskloven og fiskeeksportloven.

Til slutt: I meldingen står det at Eksportutvalgets budsjett for 1999 er på 316 mill. kr, men det er kommet en beriktigelse fra Fiskeridepartementet. Det riktige tallet skal være 341 mill. kr og ikke 316 mill. kr. Dermed er det rettet opp, jf. brevet fra Fiskeridepartementet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Da er vi klare for votering.

Det foreligger ikke noe voteringstema i sak nr. 1.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 23 (1999-2000) – om gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven i 1997 og 1998 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 3*Referat*

1. (151) Opprettelse av Nasjonalt senter for læring og utvikling (St.prp. nr. 38 (1999-2000))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.

2. (152) Endringer av bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 under Landbruksdepartementet (St.prp. nr. 39 (1999-2000))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
3. (153) Forelegg for Stortinget av overenskomster inngått med fremmede makter i 1997
Enst.: Sendes utenrikskomiteen.
4. (154) Energi- og miljøkomiteen melder å ha valgt Olav Akselsen som ny leder i energi- og miljøkomiteen
5. (155) Utenrikskomiteen melder å ha valgt Thorbjørn Jagland som ny leder i utenrikskomiteen
Enst.: Nr. 4 og 5 vedlegges protokollen.

Møtet hevet kl. 11.10.
